

Identifiera åtgärder som förenklar processen att avsluta företag

Härmed överlämnar Skatteverket redovisningen av uppdraget från regleringsbrevet för 2024 (Fi2023/031131)

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Katrin Westling Palm

19 december 2024

Ärendenr: 8-2879807

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
3	Uppdraget	4
3.1	Syfte och mål.....	4
3.2	Metod.....	4
4	Avgränsningar.....	5
5	Analys av nuläget.....	5
5.1	Kundinsikter och identifierade behov	5
6	Förslag på åtgärder	8
6.2	Sammanhållet avslut av företag.....	12
6.3	Myndigheter tar initiativ till avslut – användning av puffar. 15	
6.4	Förändring i likvidationsprocessen	16
6.5	Förbättrad vägledning vid avslut av aktieföretag	19
6.6	Digitala förutsättningar	19
6.7	Redan pågående förslag som förenklar	20
7	Kostnadsberäkning av förslagen	21
7.1	Avsluta i en tjänst genom guidning på verksamt.se.....	21
7.2	Myndigheter tar initiativ till avslut - puffar	26
7.3	Förändrad likvidationsprocess	26
7.4	Förbättrad vägledning på verksamt.se	26
7.5	Ombudslösning för avveckling.....	27
	Bilaga 1 Förslag på en enkel MVP för guidning avsluta företag.....	28
	Bilaga 2 Förslag på lösningen för guidning avsluta företag.....	29

1 Sammanfattning

Skatteverket har i regleringsbrevet för 2024 fått i uppdrag att identifiera åtgärder för att förenkla processen att avsluta företag. Bakgrunden till uppdraget är att det idag kan upplevas komplicerat och tidskrävande att avveckla ett företag bl.a. eftersom det krävs kontakter med flera olika myndigheter. Uppdraget har utförts i samverkan med Bolagsverket och Tillväxtverket, som är berörda myndigheter med koppling till verksamt.se.

Inom uppdraget har fokus varit på frivilligt avslut av enskild näringsverksamhet samt små- och mikroföretag. Verksamheten i de företag som uppdraget haft i fokus ska ha avslutats.

Kundens upplevelse har stått i centrum under arbetet och kunskap om behov och problem har samlats in från tidigare insiktsarbeten, samtal med kunder och andra aktörer samt från handläggare på berörda myndigheter. Gemensamt för båda företagsformerna är att kunderna har svårt att förstå hur processen ser ut och skjuter därför gärna upp avslutet. Det är vanligt att företagen inte har kvar någon hjälp från t.ex. en redovisningskonsult vilket ytterligare försvårar. Kunderna har ett behov av vägledning och stöd men det är inte generell information som efterfrågas utan en mer individualiserad vägledning. För enskilda näringsidkare är det framförallt slutredovisningen som kan upplevas som krånglig medan det för aktiebolag främst är frågor om man ska sälja eller likvidera bolaget som upplevs som utmanande.

För att föreslå åtgärder som håller över tid så har en målbild att sträva mot formulerats. Utgångspunkten för målbilden har varit de principer som framgår i OECD:s rapport TAX 3.0 och Skatteverkets ramverk för digital transformation, som bygger på principerna i rapporten. Målbilden utgår från kundperspektivet, samhällsperspektivet och myndighetsperspektivet. De förslag på åtgärder som tagits fram går i linje med och är steg på vägen mot målbilden.

Ett förslag på förenkling är utveckling av en mer sammanhållen upplevelse för avslut av företag på verksamt.se. Förslaget ger en bättre överblick över vad som behöver göras hos olika myndigheter och ger även bättre förutsättningar för att på ett enkelt sätt kunna redovisa skatter och avgifter med anledning av att företaget avslutats. Även en avskalad variant av förslaget har tagits fram som ett första steg mot en mer sammanhållen upplevelse. Myndigheterna saknar i dagsläget de resurser som krävs för att genomföra de utvecklingsåtgärder som föreslås i förslaget.

Ett annat förslag är att vi som myndigheter agerar på indikationer att ett företag håller på att avslutas och därmed kan vägleda och guida kunden med hjälp av så kallade puffar.

Ytterligare förslag fokuserar på likvidationsprocessen och hur den skulle kunna förenklas i sin nuvarande form, alternativt utreda en helt ny likvidationsprocess med eventuell möjlighet till en förenklad process för de mindre företagen.

Med anledning av att det pågår ett uppdrag, SOU 2024:36 Förenkla och förbättra, som fokuserar på en förändring av reglerna för fåmansaktiebolag så har vi valt att inte fokusera på förändringar av dessa regler. Det finns en hemställan från 2016 om automatiskt beräknat avdrag för egenavgifter som vi vill lyfta då en ändring av lagstiftningen i enlighet med hemställan skulle bli en förenkling vid avslut av enskild näringsverksamhet.

2 Bakgrund

Idag är det svårt att på ett enkelt sätt avsluta sitt företag. Processen upplevs som lång och det är svårt att överblicka hos vem företaget ska avregistrera vad, hur de ska gå till väga och när de till slut är klara med samtliga steg. Om ett företag inte blir korrekt avregistrerat när verksamheten upphört kan det leda till felaktigheter i bl. a. Skatteverkets och Bolagsverket register. Felen förs i sin tur över till andra myndigheters och externa aktörers register då många uppgifter hämtas från den myndighet som är registerförande.

Företagets skyldigheter kvarstår, felaktiga skatter och avgifter riskerar att tas ut med risk för redovisningsbrister och skulduppbyggnad hos företagaren som konsekvens. Det leder till frustration hos kunderna som är förtroendeskadlig och medför en stor mängd administration som blir kostsam såväl för företagen som för samhället. Det finns företagare som upplever det som så krångligt att avsluta företaget att man låter bli att avsluta trots att verksamheten upphört. För aktiebolag är det många som i detta läge istället väljer att sälja företaget vidare, vilket ökar risken för att oseriösa aktörer tar över företaget för att använda som brottsverktyg.

3 Uppdraget

Utdrag ur regleringsbrevet för Skatteverket 2024

”Skatteverket ska identifiera åtgärder för att förenkla processen att avsluta företag. Det kan i dag upplevas komplicerat och tidskrävande att avveckla ett företag bl.a. eftersom det krävs kontakter med flera olika myndigheter. Arbetet ska genomföras inom ramen för verksamt.se och i samverkan med berörda myndigheter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 20 december 2024. Redovisningen ska även omfatta en kostnadsbedömning av förslagen.”

3.1 Syfte och mål

Syftet med uppdraget är att identifiera åtgärder som förenklar processen att avsluta företag. Åtgärderna kan omfatta förenklingar avseende registreringar hos myndigheter men även annat som företag måste göra för att avsluta och avveckla sin verksamhet, t.ex. slutredovisning av skatt och likvidation av aktiebolag. De kan bestå av förbättrade e-tjänster, ärendeprocesser, regelförändringar, förbättrad vägledning eller liknande.

Målet är att kunderna ska känna sig trygga i vad de behöver göra för att avsluta och avveckla sitt företag, var de ska göra det och vilken myndighet de behöver vara i kontakt med. För avslut av aktiebolag ska kunden uppleva att det är enkelt att välja mellan att frivilligt likvidera bolaget eller att sälja det.

3.2 Metod

I arbetet har vi samlat kundinsikter för att förstå vad som upplevs som svårt och krångligt när man ska avsluta sitt företag och vad som skulle kunna göra processen enklare. Kundinsikterna har samlats in brett genom intervjuer med företag, workshops och samtal med aktörer som företag kommer i kontakt med när de ska avsluta sin verksamhet. Insikterna kommer också från handläggare på Skatteverket och Bolagsverket som dagligen kommer i kontakt med kunder som ska avsluta företag. I vissa delar har vi även testat

koncept på kunden för att få en mer direkt återkoppling på de förslag på åtgärder som kan bli aktuella. I analysen ingår också kundinsikter som hämtats in i samband med tidigare utvecklingsuppdrag i den mån dessa bedömts vara fortsatt aktuella och relevanta.

4 Avgränsningar

Utgångspunkten är att identifiera åtgärder som ger mest nytta till flest. Vi har därför utgått från behoven hos de företagare som bedriver enskild näringsverksamhet och aktiebolag. Dessa företagsformer är vanligast och en del av deras behov finns även hos de företagsformer som är mindre vanliga, så som handelsbolag och kommanditbolag. För aktiebolag så har vi valt att fokusera på små- och mikroföretag¹.

I uppdraget har vi valt att avgränsa oss till de företagare som frivilligt vill avsluta sitt företag och att verksamheten i företaget faktiskt har avslutats. Konkurs, tvångslikvidation, generationsskiftet och ombildning från enskild näringsverksamhet till aktiebolag har därför lämnats utanför uppdraget.

Under 2024 fick Skatteverket ca 40 000 avregistreringsärenden för enskilda näringsidkare. Motsvarande siffra för aktiebolag var ca 10 000 ärenden. Detta kan jämföras med att Skatteverket under samma år tog emot ca 55 000 ärenden för nyregistrering av enskilda näringsidkare och ca 45 000 nyregistreringsärenden för aktiebolag.

Antalet frivilliga likvidationer för aktiebolag hos Bolagsverket uppgick för 2024 till ca 6 000 stycken.

5 Analys av nuläget

5.1 Kundinsikter och identifierade behov

5.1.1 Svårt att förstå processen vilket leder till att avslutet skjuts upp

Processen att starta företag upplevs av de flesta som en relativt enkel och smidig process och företagarna förväntar sig att det ska vara lika enkelt att avsluta företaget. Beslutet att avsluta sitt företag är ofta något som växer fram successivt under en längre tid. När de väl ska försöka sätta sig in i vilka åtgärder de behöver vidta för att avsluta företaget så upplever många istället processen som svår att överblicka och de känner sig osäkra på vart de ska börja, vilka steg som ingår och vilken aktör de ska vända sig till. Denna osäkerhet gör att många istället skjuter upp avslutet och företaget blir liggande med befintliga registreringar, debiteringar etc.

5.1.2 Företaget har sällan extern hjälp

Det finns förutsättningar som skiljer sig åt inom kundgruppen. För de företagare som har hjälp av en redovisningskonsult kan avslutet upplevas som mindre krångligt och de avslutar företaget mer i anslutning till att verksamheten faktiskt upphört.

Då beslutet att faktiskt avsluta sitt företag, ofta växer fram successivt och under en längre tidsperiod så är det många som valt att inte ha kvar sin redovisningskonsult eller liknande

¹ [Mikroföretag samt små och medelstora företag: definition och tillämpningsområde | EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

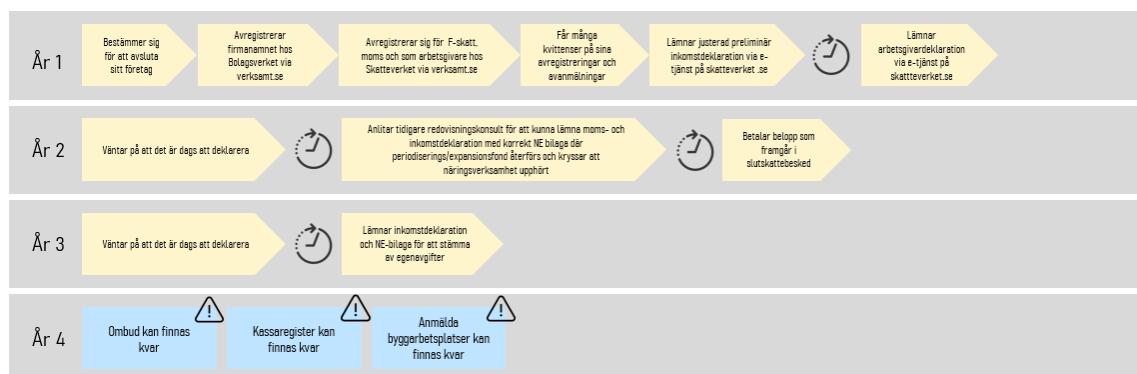
hjälp då det är förenat med en kostnad i en verksamhet som egentligen är avslutad. Detta gör att risken för att skjuta upp processen ökar ytterligare och att företagen utöver att ha kvar felaktiga registreringar även har svårt att lämna korrekta deklarerationer när verksamheten ska slutredovisas. Det är dessutom vanligt att många små företag har svårt att skilja på vad som rent ekonomiskt rör företaget och vad som rör en som privatperson vilket ökar risken för att beskattningen blir felaktig.

5.1.3 Behov av stöd och individualiserad vägledning

Det finns ett stort behov av stöd till kunder som ska avsluta sitt företag. Däremot är företagarna i ett avslutsskede mindre benägna att läsa på kring processen ur ett generellt perspektiv utan de vill veta vad som gäller för just sig och sitt företag. De vill också få stöd och vägledning under tiden som de genomför de olika stegen i processen och alltså inte läsa på först och göra sen. Möjligheten att kunna överblicka och följa processen samt få återkoppling när de är färdiga med de olika stegen hade varit till stor hjälp. Kunderna vill kunna göra färdigt alla åtaganden de har kopplat till olika myndigheter på ett och samma ställe och i nära anslutning till att de avslutar. Det är lätt att de i dagsläget bara gör vissa delar, t.ex. att en enskild näringsidkare avregistrerar sitt firmanamn hos Bolagsverket, men glömmer att göra övriga åtgärder för avslutet hos t.ex. Skatteverket. Detta då de inte kan överblicka vilken åtgärd som ska göras hos vilken myndighet. Kunden vill kunna förutse vad som ska göras och när, och känna sig trygg med att allt blir rätt. De vill kunna överblicka vad de behöver göra för att redovisa och betala de sista skatterna och avgifterna i anslutning till att de avslutar företaget.

5.1.4 Det som är specifikt för enskild näringsverksamhet

Enskild näringsidkare – exempel på nuläge

När enskilda näringsidkare ska avsluta sitt företag så är det framförallt Skatteverket som de har kontakt med. Ett område som upplevs som svårt är själva slutredovisningen av näringsverksamheten. Många vet inte att pengar de satt av som obeskattade reserver ska tas upp till beskattning när verksamheten avslutas vilket riskerar att bli en negativ ekonomisk överraskning för företagaren. Andra vanliga misstag är att de inte känner till möjligheten att kvitta underskott vid avslut av enskild näringsverksamhet mot inkomst av kapital. Det kan man göra två år efter det år näringsverksamheten avslutats. Det är även många som inte räknar ut sina egenavgifter korrekt, vilket kan medföra att avstämningen av dessa rullar på under flera år och de kommer då uppmanas att lämna näringsbilaga varje år.

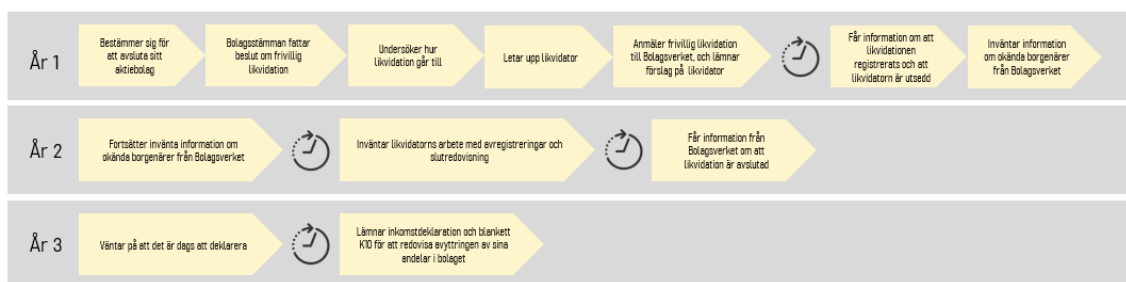
Det är inte heller ovanligt att företagarna glömmer att kryssa i rutan ”näringsverksamhet har upphört” i inkomstdeklarationen och därför uppmanas att lämna in denna bilaga även året efter.

Många kunder kommunicerar att deras enskilda näringsverksamhet har upphört på andra sätt än att lämna in en anmälan om avregistrering. Det kan t.ex. ske genom att endast kryssa i rutan ”näringsverksamhet har upphört” i inkomstdeklarationen, ringa till Skatteupplysningen, lämna en övrig upplysning, sluta deklarerera moms och/eller arbetsgivaravgifter eller ändra sin debiterade preliminärskatt. I dessa fall är risken stor att signalerna inte fångas upp vilket kan leda till att registreringar kvarstår samt att beskattningen blir fel. Det förekommer också att kunden avregistrerar sitt firmanamn hos Bolagsverket och tror att det räcker som avregistrering för att avsluta sitt företag.

En enskild näringsidkare kan i dagsläget inte överlåta till ett ombud att avsluta hela företaget. Detta då ombudet t.ex. inte kan lämna in en anmälan om avregistrering via verksamt.se. För många som har kvar sin redovisningskonsult när företaget avslutas så hade det underlättat om ett ombud kan hantera fler eller alla delar av avslutet.

5.1.5 Det som är specifikt för aktiebolag

Aktiebolag – exempel på nuläge

För att avsluta ett aktiebolag så måste man likvidera eller sälja bolaget. Många upplever likvidationsprocessen som svåröverskådlig, både avseende vad de ska göra, hur lång tid det kommer att ta och hur mycket det kommer att kosta. Denna osäkerhet leder till att många väljer att sälja bolaget till en så kallad snabbavvecklare² istället för att inleda en likvidation själv.

Processen att sälja sitt företag till en snabbavvecklare är kortare, upplevs som enklare och kostnaden är mer överblickbar. Det finns dock en hel del att tänka på när man som företagare väljer att sälja sitt företag. Först och främst är det viktigt att sälja till en snabbavvecklare som är seriös och faktiskt har för avsikt att avveckla bolaget genom likvidation. Det finns annars en risk att företaget säljs vidare som ett så kallat historikbolag. Historikbolag är bolag som säljs med befintliga registreringar för t.ex. F-skatt och moms för att i vissa fall användas som brottsverktyg. Det finns också en risk att bolag säljs vidare utan att man genomför styrelseändringar hos Bolagsverket och att man därför riskerar att stå som ansvarig för en verksamhet som man inte själv bedriver. En snabbavvecklare som bedriver en seriös verksamhet köper inte bolaget för billigt, ställer krav på att all bokföring etc. är i ordning, ser till att göra ändringar hos Bolagsverket och att bolaget faktiskt blir likviderat,

² En snabbavvecklare är ett företag som köper aktiebolag och sedan likviderar dem. Ibland föregås likvidationen av en fusion med andra aktiebolag som också ska avvecklas.

ibland genom att först fusioneras ihop med andra bolag. Om företagen har hjälp av sin redovisningskonsult med att avsluta sitt aktiebolag så är det inte ovanligt att redovisningskonsulten vänder sig till en snabbavvecklare för att avsluta företaget.

Jämfört med hur enkelt det är att starta ett aktiebolag så upplevs processen att avsluta det som krånglig och osäker, framförallt om man inte har hjälp från t.ex. en redovisningskonsult som kan guida en. Det är inte ovanligt att man saknar kunskap kring vad en likvidation är och vad det innebär. Företaget måste själv föreslå en lämplig likvidator och många tycker att det är krångligt att blanda in ytterligare en person i processen. Likvidationen är dessutom ofta utdragen i tid och den totala kostnaden går inte att förutse vilket gör att man drar sig för att påbörja processen. Samtidigt är det många som känner en stor osäkerhet inför att sälja bolaget då det finns en medvetenhet om att det kan vara förenat med risker.

Det finns ett behov av en förenklad och mer överblickbar process för likvidation som ändå uppfyller kraven på borgenärsskydd. Valet att avsluta sitt aktiebolag genom likvidation eller genom att sälja det ska inte grundas på att man upplever likvidationsprocessen som så krånglig att man väljer att sälja istället för att träda i frivillig likvidation.

6 Förslag på åtgärder

De kundinsikter som kommit fram ger uttryck för att företagen efterfrågar en tydligare och mer överblickbar process där de kan genomföra relevanta åtgärder samlat och i nära anslutning till att de avslutar sin verksamhet. Dessa insikter går i linje med vägledningen för kundens möte med Skatteverket där målsättningen är att mötet ska kännetecknas av att det är sammanhållet, anpassat och personligt, lätt och intuitivt samt förutsägbart och tryggt.

Förutsägbart och tryggt

Kunden kan förutse vad som ska göras och när, och känner sig trygg i att allt blir rätt. Kunden har koll på läget och kan undvika överraskningar.

Hen får korrekt och tydlig information samt återkoppling. Lösningarna är trygga och säkra.

Lätt och intuitivt

Kunden upplever att det är lätt att göra rätt i den situation hen befinner sig i.

Kunderna har lätt att interagera med oss utifrån sina förutsättningar och funktionsvariation. Ofta behöver kunden inte ens själv agera då interaktionen sker indirekt och automatiserat.

Sammanhållet

Kunden upplever att mötet hänger ihop oavsett kontaktväg eller mötesform och att Skatteverket ger hen förutsättningar att hantera sin situation på ett smidigt sett.

Kunden upplever att vi sätter oss in i hens situation och ger hjälp så långt det är möjligt redan i första kontakten.

Anpassat och personligt

Kunden upplever att mötet med Skatteverket är personligt och skräddarsytt utifrån hens situation och behov.

Kunden får information om vad som gäller hen personligen i den aktuella situationen, upplever att mötet anpassas efter just hens behov och känner sig sedd och förstörd.

För att föreslå åtgärder som är hållbara över tid så är det viktigt att sätta en målbild för hur avslut av företag kan se ut i ett längre perspektiv. Vi har tagit inspiration av de principer om digital transformation som framgår av OECD:s rapport TAX 3.0³ Vi har även utgått ifrån Skatteverkets ramverk för digital transformation vilket bygger på principerna i OECD:s rapport. Från ramverket har vi utgått från kund-, samhälls- och myndighetsperspektivet för att beskriva vart vi befinner oss i nuläget i ett så kallat ”från”-tillstånd. I målbilden beskrivs

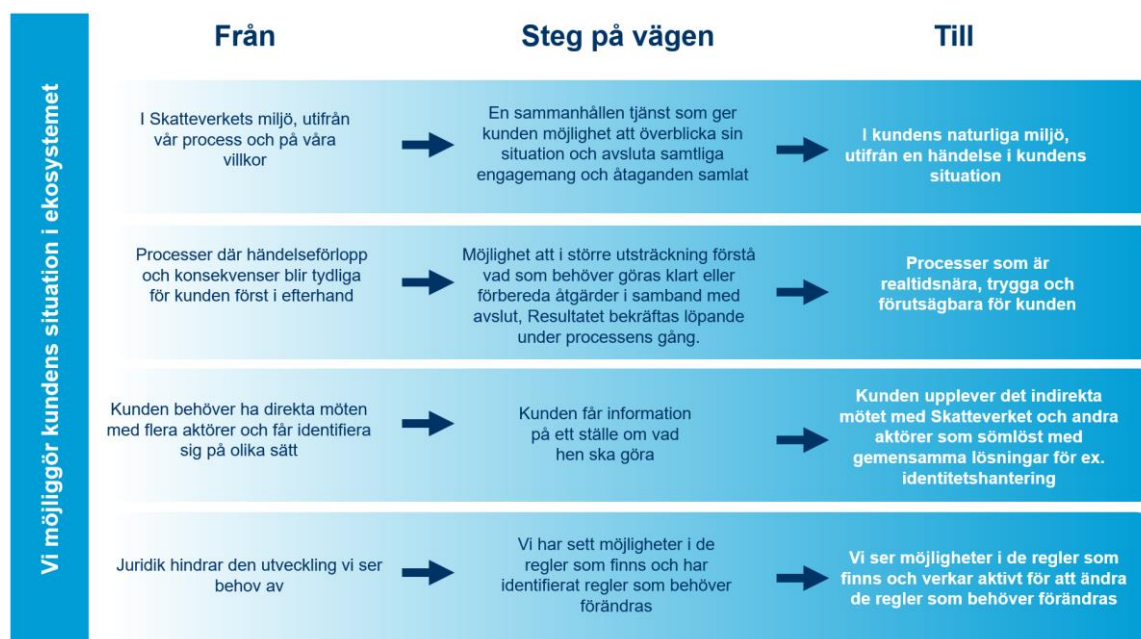
³ [OECD temporary archive](#)

nyläget i ett så kallat ”till”-tillstånd. Förslagen på åtgärder i rapporten ska ses som steg på vägen mot nyläget i ”till”-tillståndet, gå i den riktningen och tillföra värde i linje med målbilden.

6.1.1 Kundperspektivet

I uppdraget har kundens behov stått i centrum för de förslag på åtgärder som presenteras. Vid ett frivilligt avslut är det företaget själv som initierar att företaget ska avslutas. I dag sker detta genom att de kontaktar berörda myndigheter och utifrån respektive myndighets processer avslutar sina engagemang och utför de åtaganden de behöver för att avsluta sitt företag.

I en framtida målbild för ett sammanhållet avslut så bör företaget kunna initiera och genomföra avslutet i sin naturliga miljö och informationen lämnas till berörda myndigheter utan hänsyn behöver tas till myndighetsspecifika processer. De åtgärder som företaget behöver utföra kan genomföras i realtid, där företaget godkänner att underlag för beskattning för slutredovisning hämtas direkt från kundens miljö och de får sedan direkt återkoppling kring resultatet. Det bidrar till att skapa en förståelse kring hur processen fungerar. Företagen är därmed inte beroende av handläggningstider och processer på respektive myndighet för att få återkoppling på de åtgärder de vidtagit. Att ge företagen möjlighet att initiera och genomföra avslutet i sin egen miljö ger en upplevelse av en mer sömlös hantering med gemensamma lösningar där den information man lämnar bara behöver lämnas en gång och inte vid olika tillfällen till olika myndigheter. Företaget får direkt återkoppling i sin egen miljö om att engagemang och åtaganden hos respektive myndighet är åtgärdade.

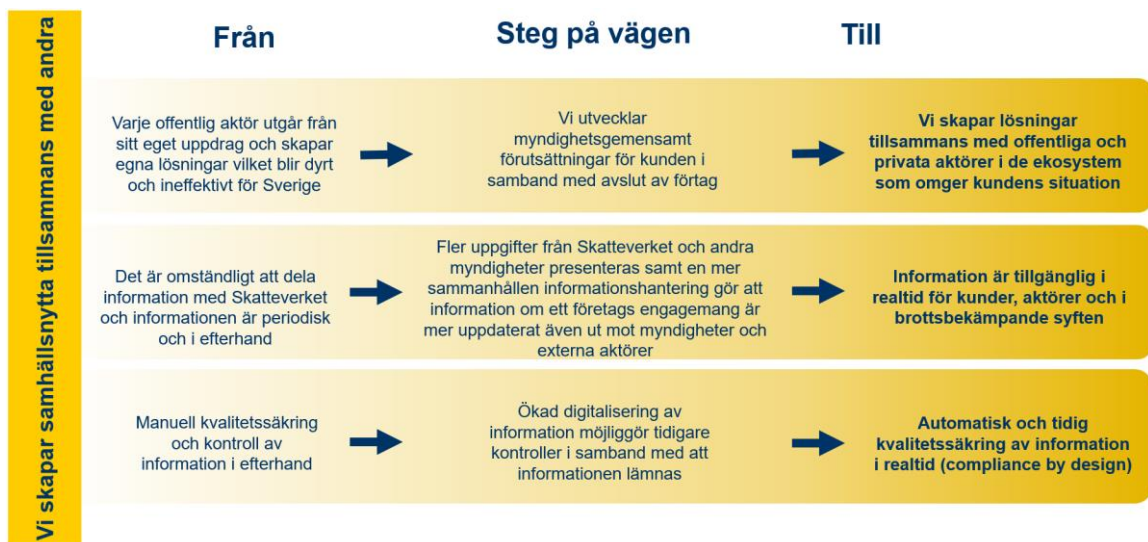

De identifierade åtgärderna som är steg på vägen mot målbilden och tillför värde för företagen framgår av avsnitt 6.2 och framåt. Genom att erbjuda en mer sammanhållen lösning kan företagen känna sig trygga med att det är tydligt vad de behöver göra och att fler åtgärder än i dag kopplat till slutredovisningen av företaget kan förberedas redan i samband med avslutet.

6.1.2 Samhällsperspektivet

Hos företag uppstår det till och från situationer som kräver kontakt med flera olika aktörer för att kunna åtgärdas. I dagsläget utgår offentliga aktörer som regel från sitt eget uppdrag och hittar egna lösningar där företagen kan åtgärda den delen av sin situation som kopplar till just den offentliga aktören. Att dela information mellan myndigheter sker ofta periodiskt, i efterhand och genom olika processer, t.ex. deklARATIONER eller årsredovisningar. Att informationen lämnas i efterhand medför även att kontrollen av den sker i efterhand och är i huvudsak manuell.

Målet bör istället vara ett läge där offentliga- och privata aktörer tillsammans skapar lösningar utifrån det ekosystem⁴ som omger kunden och att informationslämning, kvalitetssäkring och kontroll av denna kan ske mer i realtid.

De förslag på lösningar som beskrivs i rapporten tar steg i riktningen mot en mer gemensam och realtidsnära lösning. Genom att fokusera på mer myndighetsgemensamma lösningar ges möjlighet till en mer sammanhållen och digitaliserad informationsinlämning. En ökad digitalisering av information ger också en ökad möjlighet för myndigheterna att göra kvalitetssäkring och eventuell kontroll i nära anslutning till att informationen lämnas in. Att företagen kan genomföra avslutet mer samlat hos flera myndigheter gör också att uppgifter om företagets engagemang är mer uppdaterade i myndigheternas register som är viktiga informationsbärare i samhället.

6.1.3 Myndighetsperspektivet

Utifrån myndighetsperspektivet beskriver ”Från”-tillståndet en situation där myndigheter skapar processer utifrån ärendeflöden där både utveckling och kompetens lätt blir inlåsta i stuprör där företagets hela situation och behov är svåra att beakta och hantera samlat.

⁴ Med kundens ekosystem menas ett avgränsat område som kan studeras för att identifiera relevanta aktörer och förstå behov hos kund och aktörer.

Istället för att utgå ifrån processer med utgångspunkt i ärenden så behöver vi förflytta oss till ”till”-tillståndet där vi som myndigheter istället sätter informationen i centrum och där utveckling och kompetens stödjer det förhållningssättet. Idag är processer hos myndigheter i huvudsak antingen automatiska eller manuella och den beslutande handläggaren har ett visst stöd i ett IT-system i sin handläggning av ärendet. I ett framtida läge där vi sätter informationen i centrum finns det istället behov av mer avancerade analys- och beslutsverktyg där handläggarens bidrag istället är en del i processen.

Att utgå från företagets behov och erbjuda en mer myndighetsöverskridande lösning på verksamt.se ger bättre förutsättningar för myndigheter att agera mer utifrån ett helhetsperspektiv som steg på vägen mot målbilden. Att företagen får möjlighet att hantera avslutet av företaget mer samlat ger även oss som myndigheter ökade möjligheter att göra en mer heltäckande analys av företagets situation för att se till att alla engagemang blir avslutade och att alla åtaganden blir åtgärdade.

6.1.4 Behov av regelutveckling för att ta fortsatta steg mot önskat ”till”-tillstånd

Det krävs en del förändringar rent rättsligt för att få en lagstiftning som gör det möjligt att genomföra den utveckling som behövs om vi ska nå målbilden.

Den lagstiftning som vi har idag gör att företagen inte kan avsluta sina registreringar och samtidigt lämna in de sista uppgifterna och deklARATIONERNA som behövs. Ett önskvärt scenario skulle kunna vara att myndigheterna i framtiden, efter godkännande, får nödvändiga uppgifter direkt från kundens miljö för att avsluta och beskatta företaget på en och samma gång.

När ett företag idag anmäler att det vill avregistreras för F-skatt, moms och som arbetsgivare hos Skatteverket så verkställs inte avregistreringen förrän myndigheten handlagt ärendet. Om företaget uppgett ett tidigare avregistreringsdatum så är det ändå det datum då avregistreringen verkställs hos Skatteverket som gäller som avregistreringsdatum i förhållande till redovisningsperioder för slutredovisning av t.ex. moms och

arbetsgivaravgifter. För att hitta en lösning där företaget kan göra färdigt allt vid samma tillfälle så måste bestämmelsen i 7 kap 6 § SFL⁵ och gällande tolkning av denna förändras. Utöver denna justering så behöver även tidpunkten för när man ska deklarerat enligt t.ex. 26 kap SFL och 32 kap SFL ses över.

6.2 Sammanhållet avslut av företag

En väg för att förenkla processen att avsluta företag är att utöka befintliga tjänster på verksamt.se med en ny tjänst ”Guidning för avsluta företag”. Guidningen skapar en personligt anpassad handlingsplan som samspelar med dagens befintliga tjänster på verksamt.se. Det gäller främst ärendeöversikten med kundhändelser⁶ och viktiga företagsuppgifter som ”engagemangen”⁷ hos anslutna myndigheter t.ex. F-skatt, digitala fullmakter, momsregistrering etc.

I första versionen ingår stöd för personifiering från Bolagsverket och Skatteverket samt möjlighet för företagaren att själv lägga till aktiviteter i handlingsplanen. Lösningen förbereds för att kunna byggas ut med stöd från fler myndigheter och med fler delar från Bolagsverket och Skatteverket.

Nya tjänster och funktioner på verksamt.se behöver gå genom en bedömning utifrån kriterierna legalitet, skalbarhet, förvaltningsbarhet, arkitektur och kundvärde för att säkerställa en god produkt som håller över tid.

6.2.1 Guidning från Skatteverket

För att avsluta ett företag hos Skatteverket krävs vanligtvis återkallelse av godkännande för F-skatt och avregistrering av moms, arbetsgivaravgifter och eventuella punktskatter. Det kan också omfatta att avanmäla kassaregister, byggplatser och att återkalla digitala fullmakter för ombud och andra uppgifter.

Skatteverket vidareutvecklar befintlig tjänst för avregistrering av företag på verksamt.se och visar kunden vilka engagemang den har hos Skatteverket. Med guidens handlingsplan som klarmarkeras steg-för-steg erbjuds ett sammanhållet avslut i tjänsten och företagaren får en trygg överblick. Tjänsten visar vad som hanterats och avregistrerats men också vilka åtaganden som återstår för att slutredovisa verksamheten. Det kan gälla vilka skattedeclarationer som ska lämnas, obeskattade reserver som ska tas upp till beskattning, delägare i ett fåmansaktiebolag som ska redovisa sin avyttring samt behov av justering av debiterad preliminärskatt. Sådan vägledning kan speglas i handlingsplanen men också rapporteras via kundhändelser.

Nästa steg i utvecklingsarbetet är att erbjuda kunden möjlighet att direkt i samband med avvecklingen kunna förbereda preliminära uppgifter som näringsbilaga, momsdeklaration

⁵ Skatteförfarandelag (2011:1244)

⁶ En kundhändelse är något som händer i verksamheten kopplat till en person och som bedöms kunna ha ett tydligt värde för den enskilde att känna till. Den uttrycks kortfattat och i klarspråk och kan innehålla länkar som leder kunden vidare till mer detaljerad information om händelsen och åtgärder som att besvara en fråga från myndigheten. Det kan gälla inlämnande uppgifter, frågor i pågående ärenden eller beslut och avslut av myndighetens hantering i en fråga. Konceptet kundhändelse ingår i det [nationella byggblocket Mina Ärenden](#).

⁷ Med engagemang menas t.ex. registreringar för olika skatteslag, att man har ett kassaregister etc.

eller andra uppgifter i ett eget utrymme⁸. De inlämnade uppgifterna kan sedan enkelt godkännas i samband med att deklARATIONSSKYLDIGHETEN faktiskt inträder.

6.2.2 Guidning från Bolagsverket

Processen att avregistrera ett aktiebolag hos Bolagsverket beskrivs i avsnitt 6.4 under rubriken ”Digitalisering av likvidationsprocessen”.

6.2.3 Guidning från Statistikmyndigheten SCB

Även SCB kan i förlängningen ansluta till guidlösningen. I sin enklaste form kan det vara med redaktionellt stöd och instruktion om hur företagaren själv kan kontakta myndigheten för avregistrering av SNI-koder. I en mer avancerad form att tillhandahålla ett API⁹ för maskinellt och helautomatiserat avregistreringsstöd av SNI-koder. Även kundhändelser kan anslutas för återkoppling till företagaren.

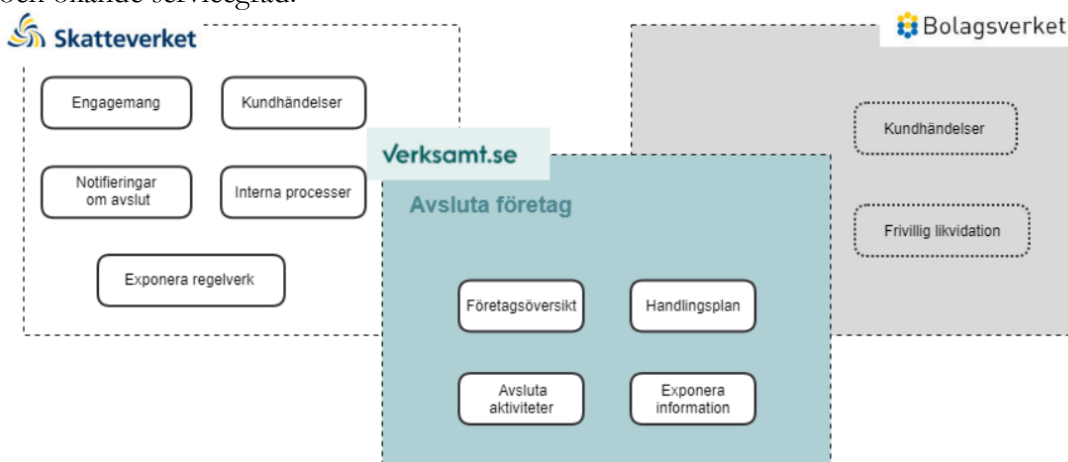
6.2.4 Alternativa vägar för avslutningsaktiviteter

Över tid antas alternativa dellösningar växa fram vid sidan av guidning för avsluta företag på verksamt.se. Exempel på framtida alternativa dellösningar kan vara att bokföringsystem har direktkontakt för att lämna in uppgifterna via ett API till Skatteverket.

Den föreslagna lösningen med guidning ger möjlighet till en sådan utveckling genom att öppna för återkoppling via kundhändelser och företagsöversikten. Det kan då komma att betyda att vissa aktiviteter i handlingsplanen behöver klarmarkeras av användaren.

6.2.5 Hur kan tjänsten ”Guidning för avsluta företag” se ut?

Plattformen verksamt.se förvaltas av Bolagsverket tillsammans med Tillväxtverket. Skatteverket deltar också i samarbetet och har ett intresse i att erbjuda fler företagartjänster i det samlade kundmötet. Utgångspunkten för tjänsten är att kundmötet sker via verksamt.se och att dagens tjänster kompletteras i etapper med gradvis ökat antal anslutna myndigheter och ökande servicegrad.

⁸ Skyddat förvar hos myndighet som den, enligt 2 kap. 10 § första stycket tryckfrihetsförordningen (TF), tillhandahåller endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning”. Detta betyder att myndigheten inte har insyn i eget utrymme, bara användaren.

⁹ Ett API eller applikationsprogrammeringsgränssnitt är en specifikation av hur olika applikationsprogram kan använda och kommunicera med en specifik programvara

Den tekniska plattformen för verksamt.se har under det senaste året genomgått en förändring och den nya tekniska plattformen för verksamt.se är nu etablerad. De förvaltningsinsatser som pågår kopplat till plattformen för att höja egenskaper som förvaltningsbarhet, skalbarhet, robusthet och stabilitet när antalet anslutna myndigheter väntas öka betydligt har inte tagits med i förslaget.

Förslaget utgår från dagens verksamt.se där vissa delar kan användas direkt, andra behöver omformas och vidareutvecklas för att ge ett effektivt stöd medan vissa delar måste tas fram från början.

Förhoppningen är att resultatet av denna utveckling leder till att plattformen får fler delar som kan återanvändas för liknande tjänster.

6.2.6 Viktiga systemegenskaper för tjänsten

Då verksamt.se endast är en plattform där myndigheter kan erbjuda ett kundmöte genom att ansluta olika tjänster så är det viktigt att det finns en anslutningsplan. Planen behöver erbjuda flera ”instegsmodeller” för hur myndigheterna genom detta kundmöte ska kunna bli en del av ekosystemet och lösningen för företagaren. Förslaget är därför att myndigheter ska kunna ansluta till tjänsten som erbjuder ”Guidning för avsluta företag” i olika steg. Den tillåter också olika integrationsnivåer inom en och samma myndighet – från helt manuellt klarmarkering av åtgärder som företagaren själv gör till helt maskinellt kontrollerade och automatiserade aktiviteter:

- a) Endast redaktionell guidning. Företagaren får själv manuellt klarmarkera aktiviteter (inget maskinstöd alls) i handlingsplanen.
- b) Djuplänkade e-tjänster som i vissa fall kan återkoppla kundhändelser men inte aktivitetssignaler till handlingsplanen.
- c) Djuplänkade e-tjänster som i vissa fall kan återkoppla kundhändelser och aktivitetssignaler till handlingsplanen.
- d) Maskinella och helautomatiska API-anrop till tjänster som återkopplar med aktivitetssignaler till handlingsplanen.

Lösningen byggs för att tydligt presentera ett personligt anpassat förslag till handlingsplan och efter företagarens önskemål initiera aktiviteter gentemot var och en av de anslutna myndigheterna. Ett designmål är att gå från dagens ofta sekventiella och manuellt styrda flöden till ett mer parallellt och förhoppningsvis snabbare automatiskt förlopp där så är lämpligt. Förslaget utgår ifrån att handlingsplanen som upprättas kan hanteras genom ett så kallat eget utrymme hos en av de deltagande myndigheterna.

Målet för en guidning ska vara ett tryggt stöd att göra rätt i de många och tidskrävande momenten från beslutet att avveckla ett företag tills de sista redovisningarna lämnats till myndigheterna och de sista registerändringarna vidtagits. Det ”egna utrymme” som ingår i lösningsförslaget behöver kunna nås av användaren under lång tid, ibland kanske flera år.

Hur en första lösning som inkluderar steg a-c kan se ut presenteras i bilaga 1. I bilaga 2 byggs lösningen ut med stöd för helautomatiserad aktivitetsstyrning (steg d ovan) gentemot myndigheterna; till exempel avregistrering av kassaregister, återkallande av ombudsstöd (digitala fullmakter) eller avregistrering av momsredovisning. Om och när en sådan påbyggnadsetapp inleds avgörs av överenskommelser med en eller flera myndigheter.

6.3 Myndigheter tar initiativ till avslut – användning av puffar

Ett förslag på åtgärd för att minska förekomsten av företag som av olika anledningar inte har avslutat sitt företag är att myndigheter interagerar med kunden genom så kallade ”puffar”. Tanken är att puffarna ska få kunden till att faktiskt avsluta sin verksamhet. Uppgifter i skattedeclarationer, inkomstdeklarationen, om debiterad preliminärskatt och avregistreringar av firmanamn för enskild näringsverksamhet hos Bolagsverket etc. kan vara sådant som myndigheterna skulle kunna agera på.

För att få mer insikter kring vilken typ av puff som företagen upplever som en förenkling och en hjälp så har vi inom uppdraget testat olika koncept för så kallade puffar. Den typ av puff som upplevdes som mest hjälpsam och positiv utgick från att kunden i samband med att man lämnat ett flertal moms- eller arbetsgivardeklarationer utan att redovisa omsättning eller löner får en fråga om man har avslutat sin verksamhet som man får svara ja eller nej på. Om man svarar ja så får man ett förslag till beslut om att avsluta befintliga registreringar hos Skatteverket som man som företag kan acceptera utifrån sin situation. Denna typ av puff upplevdes som betydligt mer positiv än en variant där man får ett förslag till beslut om avregistrering skickat till sig direkt utan att detta har föregåtts av en fråga i ett system där man som företag får interagera genom att svara ja eller nej på om verksamheten avslutats. Förslaget upplevdes också som mer hjälpsamt än att bara få en puff som endast hänvisar till tjänsten för avregistrering på verksamt.se.

Att företag blir puffade i samband med att de lämnar sin moms- eller arbetsgivardeklaration ger en möjlighet att i ett tidigare skede nå företagen eftersom deklARATIONERNA OFTA SKA lämnas mer frekvent än en gång per år.

Puffarna skulle kunna dyka upp i olika system där kunderna interagerar med myndigheter. T.ex. så kan den enskilda näringsidkaren när den lämnar sin inkomstdeklaration och kryssar i att näringsverksamhet upphört få en puff med en fråga om verksamheten avslutats eller inte. Om hen svarar ja så erbjuds vägledning till verksamt.se. Alternativet är att ett förslag till beslut skickas ut om att avsluta aktuella engagemang som företaget kan acceptera eller komma med invändningar mot.

Redan idag får enskilda näringsidkare en uppmaning att återkalla sitt godkännande för F-skatt och avregistrera moms och arbetsgivaravgifter när de i e-tjänsten för inkomstdeklarationen kryssar i att verksamheten har upphört. Denna information har inte gett förväntad effekt då det fortsatt är många som inte gör nödvändiga åtgärder för att avsluta sin verksamhet. Vi behöver därför undersöka och utreda vidare hur vi på bästa sätt puffar kunden för önskad effekt. Kunden ska uppleva det som en guidning, involvering och ett incitament att gå vidare med att även avsluta engagemang hos berörda myndigheter så som t.ex. registreringar och ombud. Det kan konstateras att en generell uppmaning inte ger önskad effekt varken för kunden eller för myndigheten och det ligger i bådars intresse att vi kan samverka och interagera för att utföra de åtgärder som behövs inom rimlig tid och på rätt sätt.

Vi vet att slutredovisningen vid avslut av företag är en del som upplevs som minst lika krånglig, om inte krångligare än att avsluta sina engagemang hos myndigheter. Därför är det viktigt att de som avslutat sina engagemang efter en puff inte får sämre vägledning jämfört med om de själva väljer att initiera avslutet via verksamt.se. Det behövs en lösning där kunderna i samband med beslut om att avsluta registreringarna blir hänvisade till verksamt.se. Där ska de få samma överblick över vilka åtaganden de har kopplat till

slutredovisning och har möjlighet att agera på detta på samma sätt som om de avslutat via verksamt.se.

För de företag som inte avslutas trots puffar i olika miljöer där de interagerar med myndigheter så finns alternativet att på myndighetens initiativ bli avregistrerad för sina engagemang hos Skatteverket. De får då ett förslag till beslut skickat till sig där myndigheten föreslår att de engagemang de har ska avregistreras. Motiveringen är att företaget inte verkar bedriva någon verksamhet utifrån de uppgifter man lämnat i form av deklarationer etc. Utifrån de koncepttest vi gjort inom uppdraget så kan vi konstatera att för att ett sådant utskick ska upplevas som en förenkling så är det viktigt att tänka på tidpunkt och tonalitet i utskicket. Det är också viktigt även här att företaget efter beslut om avregistrering av engagemang får samma möjlighet till vägledning för slutredovisning via verksamt.se.

En lösning med automatiska utskick och beslut för dessa ärenden är önskvärt för att öka effektiviteten.

6.4 Förändring i likvidationsprocessen

Likvidationsprocessen upplevs av många företag som oöverskådlig, lång och kostsam. En konsekvens av detta är att kunden inte avvecklar sitt bolag trots att verksamheten sedan länge är avslutad.

6.4.1 Kortad kallelsetid

Ett första steg mot en förenklad likvidationsprocess bör vara att se över och utreda om kallelsetiden för okända borgenärer kan kortas från dagens 6 månader till ca 2-3 månader. Kallelsen görs via Post- och Inrikes Tidningar. I likvidationsprocessen är det viktigt med ett starkt borgenärsskydd och det är därför viktigt att man trots en kortare kallelsetid än i dagsläget säkerställer att borgenärsskyddet fortsatt är starkt. I dag lever vi dock i ett annat informationssamhälle än det som var när nuvarande lagstiftning kom till. Det är därför inte orimligt att anta att information om en likvidation skulle nå eventuella okända borgenärer även om kallelsetiden skulle landa på 2 eller 3 månader. Nuvarande bestämmelser för hur en likvidation ska gå till är densamma oavsett storlek på bolaget trots att riskerna ser olika ut för ett litet respektive stort bolag. Det är dessutom mycket ovanligt att okända borgenärer anmäler sig, vilket är ytterligare en indikation på att dagens process inte fungerar tillfredställande i praktiken. Den långa kallelsetiden leder till en utdragen process för alla inblandade och en hel del arbete utan att det ger någon förändring i resultat.

6.4.2 Digitalisera likvidationsprocessen

Idag är likvidationsprocessen inte digitaliserad bortsett från att kunden kan lämna in blanketten för likvidation som en PDF-fil digitalt. Det är vanligt att kunden därefter får komplettera anmälan då företrädarna inte lämnat in alla uppgifter som efterfrågas i blanketten. Att digitalisera processen innebär en effektivisering både för kunden och för myndigheten då det blir tydligare vilken information som ska lämnas vid inlämningstidpunkten och behovet av efterföljande kompletteringar minskar. Ett minskat behov av kompletteringar minskar den tid som ärendet tar från att det startar tills att det avslutas. Med en digital tjänst utökas också möjligheterna att direkt i tjänsten kunna guida kunden steg för steg gällande vilken information som behövs och varför. För att ge kunden en sammanhållen upplevelse vid avslut och avveckling av ett aktiebolag så är en digitaliserad

likvidationsprocess en viktig grundförutsättning. Dels för att kunden ska uppleva att den kan överblicka processen och vad som händer på respektive myndighet och dels för att kunden ska ha förutsättningar att kunna följa ärendet hos Bolagsverket.

6.4.3 Översyn av bolagets avgifter för likvidation

Bolagsverkets avgifter för att anmäla en likvidation och att kalla okända borgenärer uppgår idag till sammanlagt 2 100 kr. Dessa avgifter utgör bara en mindre del av den totala kostnaden för kunden att likvidera och avveckla ett bolag. Vi vet att kunderna många gånger upplever slutpriset för en likvidation som för högt och det är svårt att på förhand förutse den totala kostnaden. Även om Bolagsverkets avgifter kanske inte enskilt i normalfallet utgör en orsak till att bolag inte avvecklas så kan det ändå finnas motiv till att se över nivån på nuvarande avgifter. Detta för att minska hindret att ansvariga låter bli att avsluta sitt bolag på grund av kostnaderna det medför. För att detta ska vara möjligt behöver Bolagsverket ersätta denna inkomstförlust med anslag eller annan finansiell ersättning.

Om en anmälan om likvidation blir avgiftsfri så skulle det kunna ses som en förutsättningskapande åtgärd. Det skulle underlätta beslutsprocessen för bolag så att avslutsprocessen i större omfattning startas upp i anslutning till att verksamheten avvecklas.

6.4.4 Se över/ompröva grunden för tillsättning av likvidatorer - Hur bedöms lämpligheten?

För att kunna utses som likvidator för ett visst aktiebolag så måste personen anses vara lämplig för uppdraget. Det är Bolagsverket som gör bedömningen av lämpligheten utifrån ett antal grunder.

En likvidator

- måste ha fyllt 18 år,
- får inte vara i konkurs,
- får inte ha näringsförbud,
- får inte ha en förvaltare.

Likvidatorn ska normalt också vara oberoende av aktiebolaget, dess styrelse, ledning och ägare samt vara lämplig för uppdraget, det vill säga tillräckligt kunnig på regler om likvidation. Det är omständigheterna i det enskilda aktiebolaget som avgör vilken kompetens och erfarenhet likvidatorn behöver ha.

Det ligger i det likviderande bolagets intresse att den som blir utsedd till likvidator har rätt kompetens och erfarenhet och kan genomföra likvidationen på ett effektivt och säkert sätt. Detta är även av intresse för övriga intressenter i likvidationen, så som borgenärer.

Vid en frivillig likvidation kan bolaget själva föreslå en likvidator. Bolagsverket prövar sedan om den föreslagna personen kan utses utifrån hur uppdraget ser ut och hur mycket kompetens och erfarenhet som behövs. För att visa vilken kompetens och erfarenhet den föreslagna likvidatorn har så fyller den sökande i en särskild meritförteckning som Bolagsverket utgår ifrån i sin bedömning. Idag saknas kravet att meritförteckningen ska kunna verifieras.

Ett förslag är att både förenkla och förtydliga vilka krav man bör uppfylla för att bli utsedd till likvidator. I dagsläget är det flytande vad som krävs för att anses vara lämplig för uppdraget och det lämnar stort utrymme för olika tolkningar. Idag behöver många gånger

bolagets anmälan om likvidation kompletteras med uppgifter om meriter avseende den likvidator som önskas. Förfarandet med kompletteringar tar tid och kraft för både bolaget, aktuell likvidator och handläggare på Bolagsverket. Upplevelsen hos Bolagsverket är att det är svårt att pröva nuvarande uppställda krav på ett enhetligt och ändamålsenligt sätt.

6.4.5 Ny förenklad likvidationsprocess.

Som beskrivits i tidigare avsnitt ovan så finns det förslag på förändringar i nuvarande likvidationsprocess som både skulle kunna förenkla för kunderna och snabba på processen för likvidation. Vi ser också att en viktig förutsättning är att företaget under starta- och drivfasen av sitt företagande har hanterats på ett bra sätt avseende bokföring, registreringar, tillstånd m.m. Om företaget har det administrativa i ordning så underlättar det när det är dags att avveckla och öppnar även upp för flera olika alternativ att välja mellan gällande hur man vill gå till väga.

Utifrån kundinsikter kan vi konstatera att företagen efterfrågar en betydligt enklare process för att avsluta sitt bolag än den vi har idag. Frågan om det är möjligt att genomföra så pass stora förändringar inom ramen för nuvarande likvidationsprocess att våra företagare upplever att det har blivit betydligt enklare och smidigare att avsluta sitt företag?

Dagens likvidationslagstiftning ser likadan ut oavsett om det rör sig om ett microföretag eller ett stort företag. Det som skiljer sig är komplexiteten i de olika momenten. Däremot behöver båda företagen gå igenom samma steg, samma typ av avregistreringar samt lämna in samma typ av underlag till oss myndigheter.

Med detta sagt ser vi att om processen ska kunna förenklas så behövs det en lagändring som leder till att vi kan erbjuda flera olika alternativ till hur ett aktiebolag kan avvecklas för att bättre kunna matcha de varierade behoven.

En åtgärd är att tillsätta en fördjupad utredning kring hur en förenklad likvidationsprocess för aktiebolag skulle kunna se ut. Vi har idag exempelvis en förenklad process för hur en förening kan avvecklas. Här kan medlemmarna välja att avveckla via likvidation, eller så kan föreningen istället välja att avveckla via så kallad förenklad avveckling. Där är lagstiftningen annorlunda. När det kommer till handelsbolag så kan ansvariga välja att avveckla bolaget på två olika sätt. Antingen genom att välja likvidation eller så kan bolagsmännen välja att avregistrera sitt företag. I slutändan innebär båda processerna förenklat beskrivet att ansvaret för bolagets skulder till eventuella borgenärer landar hos delägarna i bolaget.

Det finns för- och nackdelar med båda alternativen för både handelsbolaget som föreningen. Däremot så erbjuder vi som myndigheter olika alternativ för våra kunder och de kan på egen hand välja de som passar bäst för dem. Vilka alternativ som kan erbjudas ett bolag bör dock vara beroende av förutsättningarna i det specifika bolaget. T.ex. kan omsättning, antalet företrädare, att bolaget inte haft någon verksamhet under en längre period vara parametrar att beakta i bedömningen.

När det kommer till aktiebolag erbjuder vi idag endast ett alternativ som ska passa alla aktiebolag oavsett storlek och verksamhet.

6.5 Förbättrad vägledning vid avslut av aktiebolag

Precis som vi vägleder kunderna när de ska starta upp sin verksamhet behöver vi vägleda kunderna när de ska avsluta sina företag. På verksamt.se, som är en myndighetsgemensam plattform, finns information om hur ett företag ska göra för att hitta rådgivning och finansiering när de ska starta upp sin verksamhet. Rådgivningen när de ska avsluta sin verksamhet är däremot mer begränsad.

I ett avslutsskede vill företagarna läsa på så lite som möjligt. På verksamt.se finns i dagsläget lite information om att sälja, genomföra generationsskifte, likvidation och konkurs men den är allmänt hållen. Informationen behöver vara mera kundanpassad där kunderna, utifrån sin situation, steg för steg kan se vad de behöver göra för att avsluta företaget.

Ett förslag är att förtydliga informationen kring vilka olika alternativ det finns för att avveckla sitt företag. I dagsläget finns det mycket begränsad information kring vad skillnaderna är mellan likvidation och försäljning av bolag, där försäljning till snabbavvecklare är en variant. Det gör det svårt för företagen. I en sådan vägledning är det önskvärt att företagen får stöd i vad de ska vara observanta på när de ska välja vilket snabbavvecklingsföretag de vill anlita. På så sätt kan de undvika att ingå avtal som kan föra med sig oönskade konsekvenser.

För att myndigheter på ett ännu tydligare sätt ska kunna hänvisa företagen till aktörer som genomför så kallad snabbavveckling så behövs det någon typ av kvalitetskontroll och kravställning på aktörerna, alltså någon form av auktorisation. Ett exempel är att aktörerna ska kunna visa att de bolag de köper faktiskt blir avvecklade genom fusion eller likvidation och att det finns möjlighet att genomföra kvalitetskontroller av detta i efterhand. Detta för att motverka osund konkurrens i branschen och att oseriösa aktörer får utrymme att agera som möjliggörare för de som vill använda bolag som brottsverktyg.

På verksamt.se är ett arbete redan igång för att utifrån kundsituationerna: likvidation, konkurs, generationsskifte, sälja och vilande kunna vägleda aktiebolag som vill avsluta sin verksamhet. Företagen kommer, steg för steg, kunna läsa vad de behöver göra hos Skatteverket och Bolagsverket för att inte riskera att missa något. Arbetet kommer sedan att fortsätta med andra företagsformer så som enskild firma och handelsbolag.

6.6 Digitala förutsättningar

6.6.1 Möjlighet för fler att använda registreringstjänsten på verksamt.se

En förutsättning för att digitala tjänster ska upplevas som en förenkling är att de kan användas av alla, eller i alla fall de allra flesta. Som enskild näringsidkare eller företrädare för ett aktiebolag har man tillgång till de digitala tjänsterna på verksamt.se, under förutsättning att man har en e-legitimation. Det innebär att de kan hantera sina ärenden kopplat till avslut av företag via tjänsterna på verksamt.se så länge det är de själva som signerar och skickar in ansökan. Vid avslut av företag så är det dock inte ovanligt att det är andra aktörer än företagaren, eller företrädaren för företaget, som ska utföra åtgärder kopplade till avslut av företag, t.ex. likvidatorer eller ombud.

6.6.2 Ombud för avveckling

Ett behov som lyfts, framförallt för enskilda näringsidkare, är möjligheten till en ombudslösning för avveckling av företag. Ett första steg på vägen är att ett ombud kan logga in på verksamt.se och förbereda utkast som behörig person sedan går in och signerar. För att helt överlåta processen att avsluta sin verksamhet till någon annan krävs dock ytterligare utveckling för att ta fram en ny typ av behörighet som bemyndigar ett ombud att hantera åtgärder kopplade till avveckling av ett företag.

Fram till nyligen så har likvidatorer inte haft möjlighet att t.ex. avregistrera ett aktiebolag för F-skatt, moms och arbetsgivaravgifter via verksamt.se men under hösten 2024 så har den möjligheten öppnats upp genom en utvecklings av signeringsmöjligheterna som finns där. Det är även önskvärt med en lösning som ger möjligheten att som företrädare elektroniskt signera en större mängd ansökningar/anmälningar på samma gång, alltså en form av buntsignering. Behovet har identifierats i dialogen med ombud och så kallade snabbavvecklare av aktiebolag där man som företrädare för ett flertal bolag ofta vill gå in och signera flera underlag som ligger förberedda i tjänsten vid ett och samma tillfälle.

6.7 Redan pågående förslag som förenklar

6.7.1 SOU förenkla och förbättra

Vi har valt att inte lyfta fram förslag på förenklingar kopplade till reglerna för beskattning av fåmansaktiebolag eftersom det redan pågår ett arbete med regelutveckling på området genom SOU 2024:36 Förenkla och förbättra. Kommitténs huvuduppdrag har varit att analysera på vilket sätt och i vilken omfattning de särskilda reglerna för utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag kan förenklas. I det uppdraget betonas att det är särskilt angeläget att skapa goda villkor för små och växande företag.

Förslagen man kommit fram till innebär bland annat en kortad karenstid för kvalificerade andelar från 5 år till 4 år, förenklingar kring beräkning av gränobelopp och förändring av närståendebegreppet vilka samtliga påverkar om inkomsten ska beskattas som tjänst eller kapital. Utredningen föreslår också en skyldighet att årligen lämna kontrolluppgift om vilka delägare bolaget har.

Föreslagna förändringar går helt i linje med de kundinsikter vi har fått i detta uppdrag. Det finns ett stort behov att förenkla framförallt för små företag att göra sin slutredovisning när verksamheten upphör.

6.7.2 Hemställan om egenavgifter från 2016

Skatteverket har 2016 lämnat en hemställan¹⁰ om regelförändring för ett automatiskt beräknat avdrag för egenavgifter som innebär ett maskinellt beräknande och tillgodoförande av de för samma inkomstår debiterade egenavgifterna. De förslag som lämnas i hemställan har ännu inte genomförts.

Förslagen i hemställan går i linje med uppdraget att identifiera åtgärder som förenklar processen att avsluta företag. För enskilda näringsidkare så är det inte ovanligt att

¹⁰ [Automatiskt beräknat avdrag för egenavgifter – förslag till lagändring](#)

Datum: 2016-02-29 Dnr/målnr/löpnr: 131 104768-16/113

beräkningen av egenavgifter blir fel och de måste därför lämna näringsbilaga både ett och två år extra för att avstämningen av egenavgifterna ska bli rätt. En automatisk beräkning i stil med det förslag som framgår av hemställan är en förenkling bland annat när en enskilde näringsidkaren ska avsluta sin verksamhet.

I dagsläget erbjuder e-tjänsten för inkomstdeklaration en möjlighet att räkna ut egenavgifter åt den enskilde näringsidkaren när den kryssar i att verksamheten har upphört. Beräkningen av egenavgifterna i e-tjänsten gör att det inte behövs någon avstämning under kommande år. Lösningen är dock inte tillgänglig för de som deklarerar på papper eller har ett ombud som lämnar in underlag via filöverföring. För att de som lämnar näringsbilaga via filöverföring ska kunna ta hjälp av den justerade beräkningen så krävs det att denna görs via kundens bokföringssystem.

Skatteverkets kostnader för förslaget beräknades 2016 uppgå till 8,1 miljoner.

7 Kostnadsberäkning av förslagen

Kostnadsberäkningen är preliminär. Ett genomförande av förslaget inleds med en förberedande fördjupad analys och utformning av kundupplevelsen samt att säkerställa rättsliga och tekniska utestående frågor, därefter tillverkning och leverans.

Medel för myndighetsgemensamma förutsättningsskapande funktioner på verksamt.se för att kunna tillhandahålla den lösning som föreslås saknas i dagsläget.

7.1 Avsluta i en tjänst genom guidning på verksamt.se

7.1.1 Kalkylantagande

Egenskap	Värde	Motivation
Avskrivningstid för investeringen	5 år	Lösningen byggs i teknik vars livslängd bedöms vara väsentligt kortare än de bakomliggande tjänsterna för registerhållning och annat.
Årlig förvaltningskostnad	30 procent	Lösningen förväntas utöka med fler informationskällor och fler anslutande myndigheter vilket ökar förvaltningsbördan i form av anslutningsstöd och teknisk support.
Timkostnad hos Skatteverket	1 000 kr/h	Schablonmässigt timpris. Finjustering av kostnadskalkyler kan senare göras med stöd av Skatteverkets förteckning med timpriser för olika kompetensprofiler.
Kostnadsspannet	Mellan ”Medvind” 80 procent och ”Motvind” 150 procent av basscenariot	Kalkylen för basscenariot har utgått från erfarenheter av tidigare, liknande men enklare leveranser som de branschspecialiserade men ”opersonaliserade” guiderna och de checklistor för restauranger, vattenbruk med flera som erbjuds på verksamt idag. Vi räknar med att kunna ta med lärdomar från dessa leveranser men inser samtidigt att komplexiteten ofta ligger i samverkanskultur snarare än tekniska svårigheter.

7.1.2 Lösningalternativ, etapper och beslutspunkter

Beräkningen av utvecklingsinsatser redovisas grupperade runt processtegen med schabloniserade tidsmått.

Etappindelning

För att säkerställa god kostnadskontroll föreslås följande indelning av de initiala leveranserna

1. Projektering och så kallad ”Proof of concepts”
För att hantera risker, precisera kostnader och säkerställa leveransförmåga inleds initiativet med ett inkrement (kvartal) av förutsättningskapande insatser:
 - a. Användarintervjuer baserat på prototyper och tidigare behovsinhämtning
En viktig fråga är om den begränsade första kundleveransen (MVP) är tillräckligt bra och ger den service som krävs för att uppskattas och användas av företagare som står inför att avsluta sitt företag – den s.k. ”tipping point”
prövas alltså för att se att värdet är tillräckligt.
 - b. Rättsliga förutsättningar säkerställs hos verksamt.se juridiska stödgrupper.
 - c. Förvaltningsmodellen för en ”federerad guidning” med komponenter som levereras från de deltagande myndigheterna beskrivs och utvärderas.
 - d. Eventuella informationssäkerhetsfrågor tas omhand.
2. Första kundvärdeleveransen (MVP)
Baserat på leverans 1 byggs och driftsätts en första ”guide för avsluta företag” med begränsningar som att aktiviteter måste kvitteras av användaren men ändå med viktiga stöd vad som gäller för just mitt företag i utvecklingen och i vilken ordning saker ska ske. Med hjälp av djuplänkar kan guidningens handlingsplan stötta företagaren till att navigera mellan myndigheterna och deras olika tjänster.
3. Utökad guide med vissa helautomatiserade tjänster
I en nästa leverans kompletteras handlingsplanen och dess aktiviteter med helautomatiserade steg där och när var och en av myndigheterna hunnit ansluta sådant stöd.

På det här viset delas de första leveranserna in i en och samma färdplan och med en fast och tydlig ”kompassriktning” men med tydliga delmål och möjlighet att korrigera färdplanen efterhand som målbilden och förutsättningarna blir tydligare.

Tidsuppskattning MVP med personlig guidning och manuell kvittering av aktiviteter

Genom att utgå från leveransen nedan med stöd för helautomatiserade aktiviteter i handlingsplanen och skära bort integrationsdelar mot myndigheterna har en MVP-kalkyl sammanställts. Fördelen med denna leverans är att den inte kräver stora insatser från de anslutande myndigheterna utan kan byggas med hjälp av befintliga tjänster på verksamt.se som engagemangs-API från Skatteverket och Företagsinformation från Bolagsverket. Dessa ger tillräckligt stöd för att skapa en personlig handlingsplan.

Genom dessa begränsningar beräknas investeringskostnaden på verksamt.se halveras och beroendet till prioriteringar av nyutveckling hos de anslutande myndigheterna i princip elimineras för MVP-fasen.

Tidsuppskattning för nytillverkning

Beräkningen av utvecklingsinsatser redovisas grupperade runt processtegen med schabloniserade tidsmätt. Nedan redovisas uppskattningen för förslaget enl. avsnitt 6.2 med helautomatiserade aktiviteter. I kolumnen ”bantad” så uppskattas tiden för den första leveransen med manuell kvittens av aktiviteter.

Utvecklingsinsats	Timmar	Bantad
Starta tjänst och välj företag	250	250
Sök information hur man avvecklar företag	120	120
Presentera företagsöversikt	600	250
Skapa handlingsplan	1 800	100
Utveckla en aktivitetskatalog	600	250
Utveckla en regelmotor	600	250
Utveckla ett aktivitetsregister för lagring av aktiviteter och status	600	600
Eget utrymme (en inte aktiverad handlingsplan lagras där)	600	600
Öppna handlingsplan	600	250
Starta aktivitet	250	0
Persistera data om aktiviteter	250	120
Meddela berörd myndighet	1 000	0
Avvakta återkoppling	600	0
Alla aktiviteter slutförda	600	0
Ta emot kundhändelse	600	0
UX - användarupplevelse & -interaktion (gemensam kostnad)	600	600
Ledning & samordning (gemensam kostnad)	1 800	1 000
Arkitektur (gemensam kostnad)	250	250
Kravhantering (gemensam kostnad)	600	600
SUMMA	12 320 h	6 140 h

7.1.3 Kalkylerad investerings- och totalkostnad på fem år

Detta är ett första estimat sammanställt av verksamt.se arkitekturforum. En fördjupad analys bör ske inför eller tidigt i utvecklingen. I nedan tabell redovisas totalsumman för kostnaden för lösningen inklusive utökning med helautomatiserade aktiviteter.

Kostnad	"Medvind"	Basscenario	"Motvind"
Utfall / Prognos	80 %	100 %	150 %
Investering	9 856 000	12 320 000	18 480 000
Årsavskrivning	1 971 200	2 464 000	3 696 000
Årlig förvaltningskostnad	2 956 800	3 696 000	5 544 000
Årlig totalkostnad	4 928 000	6 160 000	9 240 000
Totalkostnad (TCO)	24 640 000	30 800 000	46 200 000

Vid en bantad lösning med personaliserad guidning och manuell kvittens av aktiviteter så uppskattas kostnaden till 50 % av ovanstående (6 140 timmar). Leveransen delas upp i

projekteringsfas ("PoC") och kundleverans ("MVP")

* Fas 1 – PoC: Kostnad knappt 20 procent, ungefär ett kvartal kalendertid

* Fas 2 – MVP: Kostnad drygt 80 procent, knappt två kvartal kalendertid

7.1.4 Åtgärder som behövs hos Skatteverket för att genomföra guidningen på verksamt.se

Skatteverket har idag olika systemstöd för hantering av ett företags registreringar. Varken registrering, förändring eller avregistrering av engagemangen sker samlat.

För att uppnå ett steg på vägen i den digitala transformationen måste Skatteverket exponera mer information om ett företags så kallade engagemang men även göra förbättringar i de interna processerna.

Företagsöversikt - Engagemang

För att möta företagets behov om en förbättrad företagsöversikt så måste lokala applikationer som idag t.ex. hanterar information om kassaregister, punktskatt eller moms enligt särskilda ordningarna (OSS) göra sin information tillgänglig via det befintliga Engagemangsregistrets API.

Värt att notera är att det finns planer på att samla alla engagemang i engagemangsregister. Någon kostnadsberäkning eller plan finns inte framtaget för det initiativet.

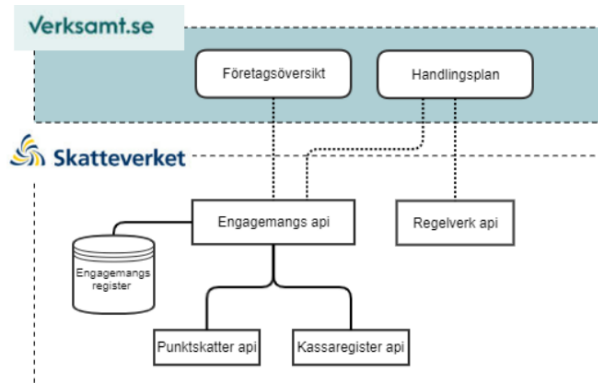
Aktivitet	Timmar	Kostnad
Företagsöversikt - Översikt över registreringar och deras status	1 800	1,8 miljoner kr

Regelverk och beslut om vilka engagemang som ska vara tillgängliga på verksamt behövs. Estimatet baserar sig på att kassaregister eller punktskatter tillgängliggör sin information via engagemangsregistrets API.

- Informationsmodellering
- Visningsyta för engagemanget
- Utveckling och driftsättning av interna och externa API:er.

Handlingsplan

Skatteverket ska möjliggöra att visa status på ett företags engagemang så att handlingsplanen på verksamt.se visar korrekt information. Skatteverket ska i de fall det saknas kundhändelser kunna exponera information om när olika deklarationstillfällen kommer att inträffa.

Aktivitet	Timmar	Kostnad
Handlingsplan. Exponera regelverk för att beräkna kommande deklarationstillfällen i verksamt. Status på engagemang finns i tidigare estimat.	1 000	1 miljon kr

Kundhändelse

Skatteverket har en tjänst för att samla ihop kundhändelser från olika interna skatterverksapplikationer i syfte att tydliggöra kundens interaktioner med Skatteverket. Dessa kundhändelser exponeras främst på Skatteverkets mina sidor men det finns också en lösning för hur de kan exponeras på verksamt. Det som tillkommer är de kundhändelser man anser sig sakna för att ge bättre förutsättningar för avsluta företag.

Aktivitet	Timmar	Kostnad
Kundhändelser	700	700 000 kr

Beskattningsunderlag lämnas tidigare

Kunderna uttrycker en önskan och ett behov av att lämna så mycket som möjligt av den redovisning som kopplar till avslut av företag i nära anslutning till att man avregistrerar sig. För att möjliggöra detta behöver det finnas en möjlighet att förbereda beskattningsunderlag i relevanta e-tjänster på skatteverket.se i nära anslutning till företagets avregistrering. Exempel på beskattningsunderlag kan vara att som enskild näringsidkare kunna förbereda sin NE bilaga eller som aktiebolag kunna arbeta med sin K10. I förlängningen är det önskvärt att även kunna förbereda ett underlag för helårsredovisning av moms.

Aktivitet	Timmar	Kostnad
Beskattningsunderlag kan lämnas i nära anslutning till avregistrering	2000	2 miljoner kr

En förutsättning är att nya systemstöd tas fram för att hantera beskattning av enskilda näringsidkare och privat personer. Dagens systemstöd bedöms inte kunna möta de krav på komplexitet med flera samtidiga år samt lever med en teknisk skuld. NE bilagor, K10 samt inkomstdeklarationer kan förberedas av kund på skatteverket.se. Estimatet är utifrån att personbeskattningens systemstöd byggs om och då är möjligheten att förbereda underlag en del av det arbetet.

Sammanfattning

Utvecklingsinsats	Timmar	Kostnad
Företagsöversikt - Översikt över registreringar och status	1 800	1,8 miljoner
Handlingsplan-Regelverk	1 000	1 miljon
Kundhändelser (Nyanslutning kundhändelse)	700	700 000 kr
Beskattningsunderlag lämnas tidigare	2 000	2 miljoner
Total kostnad för investering	5500	5,5 miljoner kr

7.2 Myndigheter tar initiativ till avslut - puffar

Se beskrivning av förslaget i avsnitt 6.3. Regelverk för vad som bör initiera en kundnotifiering. Två enskilda deklarationstjänster som ser förändringar över tid.

Aktivitet	Timmar	Kostnad
Kundnotifiering om att avsluta företag i samband med att man deklarerar	500	500 000 kr

7.3 Förändrad likvidationsprocess

7.3.1 Analys för att korta kallelsetiden och inkomma med önskan om lagändring

Se beskrivning av förslaget i avsnitt 6.4. Snittkostnaden per anställd uppskattas av Bolagsverket till 1 100 kr per timme.

Aktivitet	Timmar	Kostnad
Analys av kortad kallelsetid för okända borgenärer vid likvidation samt ta fram ett regelförändringsförslag	50-100	55 000-110 000 kr

7.3.2 Analys för utveckling

Aktivitet	Timmar	Kostnad
Utveckla en e-tjänst för likvidation 1) utveckling av ett API 2) utveckling av en kundhändelse och 3) utveckling av ett kundmöte (GUI/gränssnitt)	* se nedan	22,5 miljoner kr

*Tidsåtgång idag för att utveckla ett registrerande API är ungefär 12 månader för ett utvecklingsteam. Utvecklingen av en kundhändelse är ca ett kvartal för ett utvecklingsteam. Samt för ett gränssnitt så är det 12 månader för ett utvecklingsteam. I dessa kostnader ingår analys, krav, utveckling och test. Ett utvecklingsteam kostar ungefär 10 miljoner kr om året.

7.3.3 Beroende innan en ny e-tjänst kring likvidation kan utvecklas

Bolagsverket har en teknisk skuld och behöver därför genomgå en systemförnyelse. Denna förnyelse innebär i korthet ett helt nytt handläggningssystem. För att kunna utveckla en modern e-tjänst som underlättar för kunderna krävs det att denna förnyelse är genomförd. Innan det är gjort kan inte Bolagsverket på ett kostnadseffektivt sätt erbjuda en e-tjänst. Kostnaden för utvecklingen av ett nytt system räknas inte med i denna kostnadsberäkning eftersom det måste göras oavsett om ny e-tjänst tas fram eller inte.

7.4 Förbättrad vägledning på verksamt.se

Se beskrivning av förslaget i avsnitt 6.5. Skatteverket, Bolagsverket och Tillväxtverket deltar med lika stor del i arbetet.

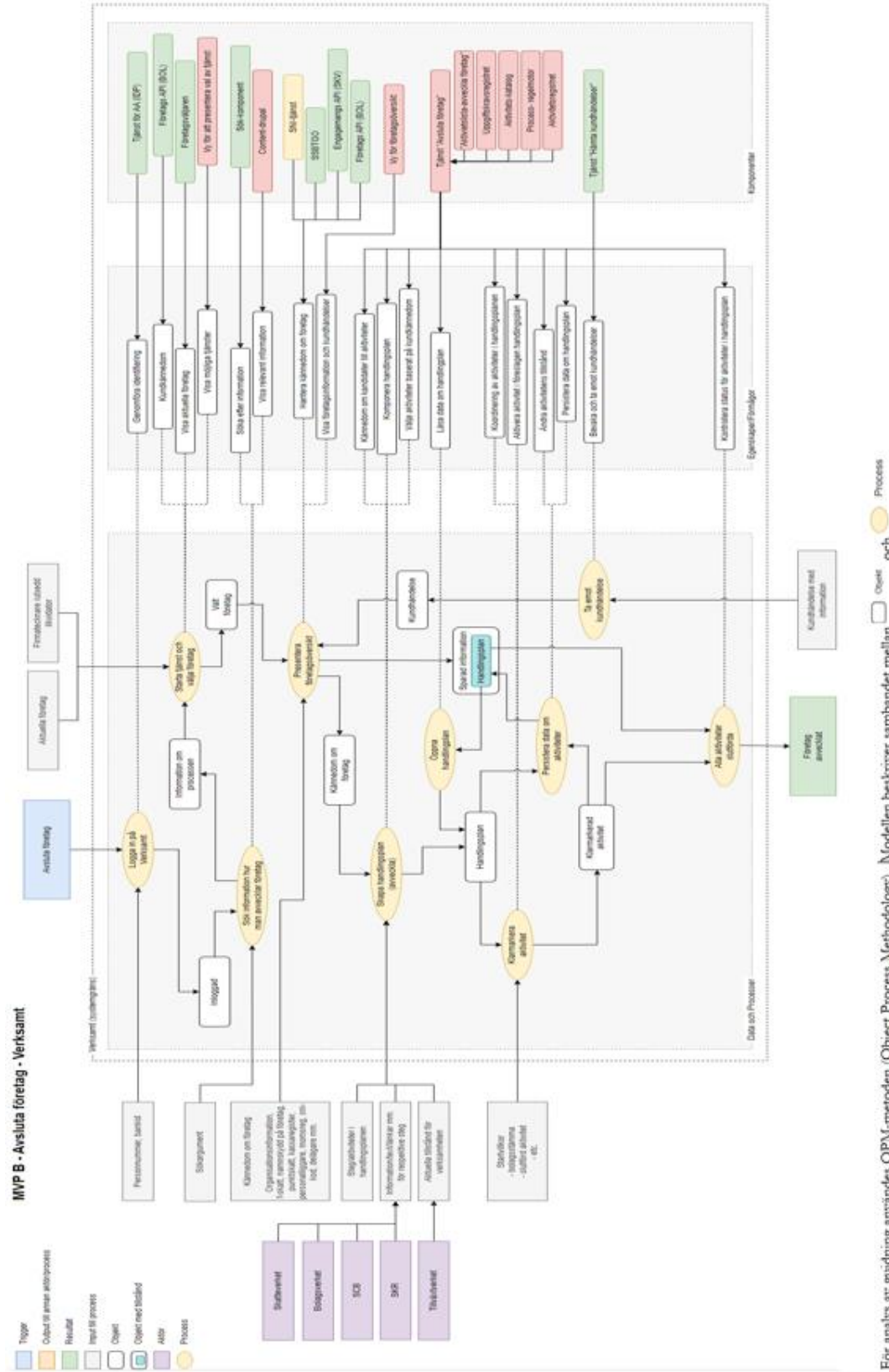
Aktivitet	Timmar	Kostnad
Förbättrad vägledning på verksamt.se	100	100 000 kr

7.5 Ombudslösning för avveckling

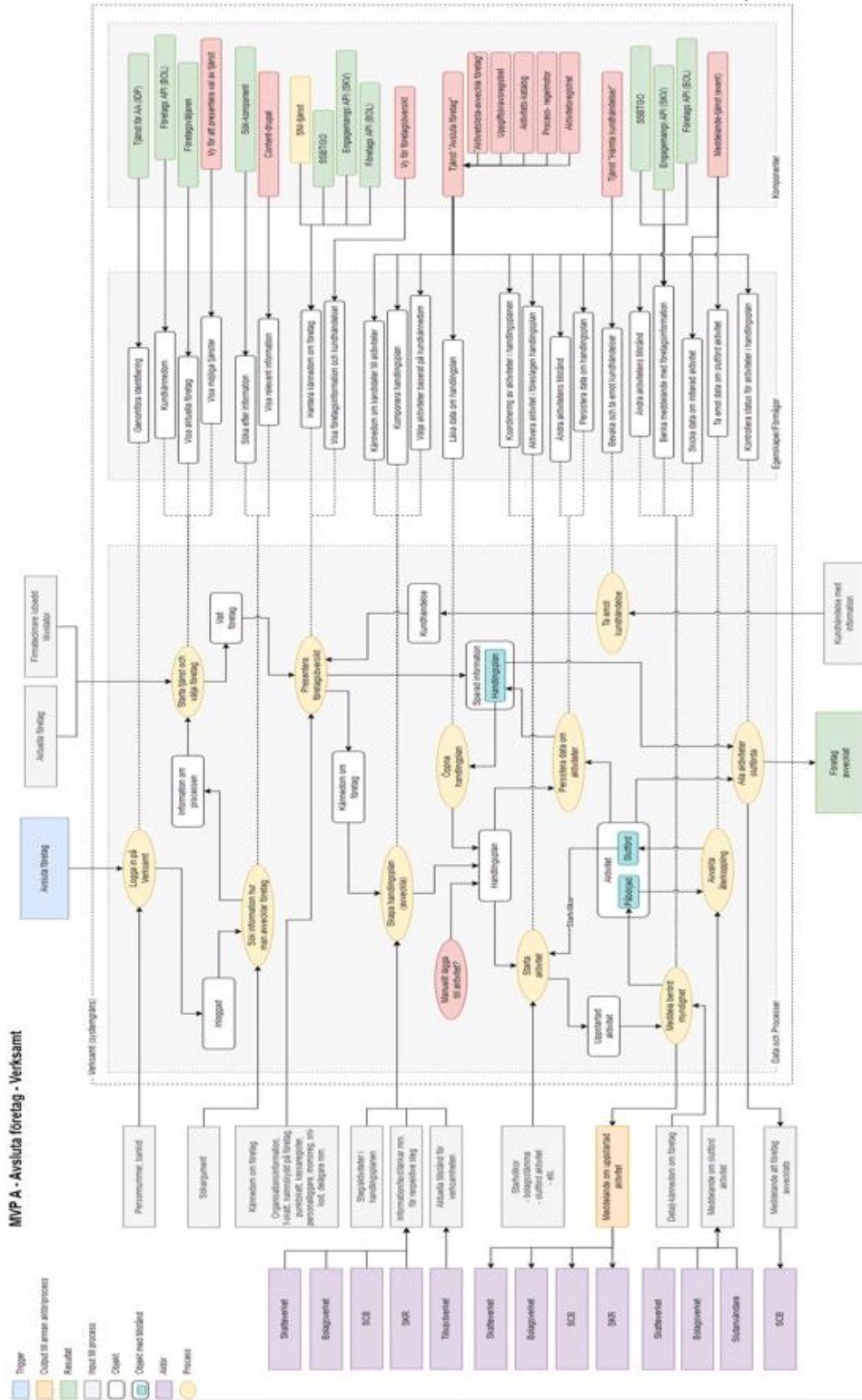
Se beskrivning av förslaget i avsnitt 6.6. Behörighetsätta nödvändiga delar på verksamt.se, samt de tjänster i användargränssnittet och de API:er som ingår i lösningen.

Aktivitet	Timmar	Kostnad
Ta fram en ombudslösning för registreringstjänsten på verksamt.se	600	600 000 kr

Bilaga 1 Förslag på en enkel MVP för guidning avsluta företag

För analys av guidning användes OPM-metoden (Object Process Methodology). Modellen beskriver sambandet mellan Objekt och Process. Till vänster visas hur aktörerna förberjer processen med information. Till höger knyts förmlägg till processstegen och utanför dem läggs tjänster i IT-stödet. Tjänster som finns klara att användas markeras i grönt medan behov av nyutveckling för lösningen markeras i rött. Gul markering för välgval som ännu inte bestämts.

Bilaga 2 Förslag på lösningen för guidning avsluta företag

För analys av guidning användes OPM-metoden (Object Process Methodology). Modellen beskriver sambandet mellan Object och Process.

Till vänster visas hur aktörerna försörjer processen med information. Till höger knyts förmågor till processstegen och utanför dem läggs tjänster i IT-stödet. Tjänster som finns klara att användas markeras i grönt medan behov av nyutveckling för lösningen markeras i rött. Gul markering för välgval som ännu inte bestämts.